

Årsplan barnehageåret 2019/2020

Godkjent i Samarbeidsutvalget: 15.08.2019

Hegglandsdalsvegen 539
5211 OS
Tlf. 56 30 98 50
E-post: hegglandsdalen@hegglandsdalenbarnehage.no
Hjemmeside: www.hegglandsdalenbarnehage.no
Følg oss på facebook: Hegglandsdalen barnehage

Innhold:

Om oss	s. 3
Visjonen vår	s. 3
Kvalitet	s. 3
De yngste barna	s. 3
Rammebetingelser	
Formålet	s. 4
Verdigrunnlaget til barnehagen	s. 4
Barnehagen som lærende organisasjon	s. 4
Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg	s. 4
Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek	s. 5
Barnehagen skal fremme danning	s. 5
Barnehagen skal fremme læring	s. 6
Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap	s. 7
«De utrolige årene» og Dinosauruskolen	s. 7
Mobbing	s. 7
Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk	s. 8
Barns medvirkning	s. 9
Fagområdene	s. 9
Samarbeid mellom hjem og barnehage	s. 10
Overganger	
Når barnet begynner i barnehagen	s. 10
Overgang innad i barnehagen	s. 11
Overgang mellom barnehage og skole	s. 11
Barnehagen som pedagogisk virksomhet	
Planlegging	s. 12
Vurdering	s. 13
Dokumentasjon	s. 13
Tilrettelegging av det allmenpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte	s. 14
Satsningsområde	
- Årstidene	s. 15
- Osbygdo	s. 15
Bursdagsfeiringer	s. 16
Mattilbudet i barnehagen	s. 16
Barn og sol	s. 16
Planleggingsdager barnehageåret 2019/2020	s. 17
Årshjul	s. 17
Årshjul 2019 / 2020	
August	s. 18
September / Oktober / November	s. 19
Desember / Januar / Februar	s. 21
Mars / April / Mai	s. 23
Juni / Juli	s. 25

Om oss:

I Hegglandsdalen barnehage har vi et stabilt og kompetent personale som har jobbet sammen i mange år. Personalets stabilitet og kompetanse er av stor betydning for kvaliteten på barnehagetilbudet. Vi har en høy andel pedagogdekning, og vi er opptatt av utvikling og forbedringer. Vi er liten nok til at alle kjenner alle, både små og store, men stor nok til å ha et sterkt faglig miljø med fokus på barnas trivsel, utvikling og læring.

Visjonen vår:

*Hegglandsdalen er en sikker vinner,
på naturopplevelser og barndomsminner.*

Visjonen vår sier noe om to viktige områder som vi har ekstra fokus på i barnehagehverdagen. Vi er opptatt av å bruke den flotte naturen vi har rundt oss, og gi barna varierte naturopplevelser. Vi har blant annet en stor gapahuk i nærområde, der har vi bålpanne og kan lage mat ute. I tillegg har vi tilgang til kanoer, og vi tar barna med på padleturer på Tveitavatnet som ligger like nedenfor barnehagen.

Vi er opptatt av at alle barn skal få oppleve gleden ved å knytte nære vennskap gjennom lek og felles opplevelser. Dette medfører at vi har et stort fokus på å bygge gode relasjoner mellom barna, og mellom barn og voksne. Vi skal være rause og vise omsorg for hverandre. Barndomsminner er summen av alt barna opplever, og vi lager en barnehageperm (minnebok) til hvert barn med bilder fra barnehagehverdagen som barna får med seg hjem når de slutter i barnehagen.

Kvalitet

Kvaliteten på barnehagetilbudet er avgjørende for barnas utbytte av oppholdet. Forskning viser at noe av det som har aller størst betydning for kvaliteten er personalets evne til å etablere gode relasjoner mellom seg og barna, og barna imellom. Dette krever et ansvarsbevisst personale med høy faglig kompetanse. Personalet må være nærværende og engasjert i trivselen og utviklingen til det enkelte barn.

De yngste barna

For de yngste barna i barnehagen er trygg tilknytning og god omsorg ekstra viktig. De trenger voksne som har god tid til dem i barnehagen. Det er viktig at vi tilrettelegger slik at de møter et stabilt personale, og at vi tilbyr dem et rolig miljø i en mindre barnegruppe. Dette tilrettelegger vi for ved å ha en egen småbarnsbase tilpasset de yngste barnas behov for oppmerksomhet, kontakt og gode samspillsopplevelser. Det er spesielt viktig å ha et godt samarbeid med foreldrene til de yngste barna.

Rammebetingelser

Innholdet i barnehagen styres av Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagen. I tillegg har vi noen lokale planer i Os kommune som vi følger. Dette er “Kvalitetsplan for oppvekst og kultur” og “Plan for overganger” som blant annet omhandler overgang fra barnehage til skole.

Formålet:

Barnehagen skal gi barn gode muligheter til utvikling og aktivitet. Dette skal skje i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. (Lov om barnehager § 1)

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarn og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

(Rammeplan for barnehager, 3 Barnehagens formål og innhold s.19)

Verdigrunnlaget til barnehagen:

Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barns utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanetisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd, og solidaritet. Dette er verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likeverd, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

(Rammeplan for barnehager, 1 Barnehagens verdigrunnlag s.7)

Barnehagen som lærende organisasjon

Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller.

(Rammeplan for barnehager, 2 Ansvar og roller s. 15)

Barnehagen er første del av utdanningsløpet og skal danne grunnlaget for livslang læring og barns aktive deltakelse i et demokratisk samfunn.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barn oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for.

(Rammeplan for barnehager 3 Formål s.19)

Mål:

- Barna skal møte omsorgsfulle voksne som ser hvert enkelt barn og deres behov

Personalet skal:

- Ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert ro og hvile
- Være ydmyke i møte med barna, møte hvert enkelt barn med raushet og varme
- Bidra til at barn kan utvikle tillit til seg selv og andre

Tegn på om vi lykkes:

- Barna er trygge på de voksne, søker kontakt og viser følelser
- Barna viser omsorg for hverandre

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagedagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både inne og ute. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, alene og sammen med andre. (Rammeplan for barnehager, 3 Formål s.20)

Mål:

- Styrke barnas lekekompetanse
- Barna skal få tid og rom til lek, både inne og ute.

Personalet skal:

- Tilrettelegge for lek, være tilstede, observere og vise engasjement og initiativ.
- Delta i leken på barnas premisser, samtidig som de skal stimulere og videreutvikle leken til barna.
- Bidra til at alle barn kommer inn i leken

Tegn på om vi lykkes:

- Rolige barnegrupper
- Leken varer over tid
- Kreativiteten øker
- Barna inviterer personalet inn i leken

Barnehagen skal fremme danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlaget for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal bidra til at barn kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet, og bidra til å fremme barna tilhørighet til samfunnet. I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. (Rammeplan for barnehager, 3 Formål, s. 21).

Mål:

- Fremme barnas tilhørighet til samfunn, natur og kultur gjennom å styrke barnas selvfølelse, og at de gjennom den kan forstå både seg selv og andre

Personalet skal:

- Vise respekt for barnas kommunikasjon og interesse for det de sier.
- Utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog med barna
- Være gode samtalepartnere, samhandlingspartnere og veiledere

Tegn på om vi lykkes:

- Barna tar kontakt for å prate med personalet
- Barna tør å si hva de tenker og mener
- Barna viser respekt for hverandre

Barnehagen skal fremme læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læreprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage, og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barnehagen skal bidra til et læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. (Rammeplan for barnehager, 3 Formål, s.22)

Mål:

- Stimulere barns indre driv til læring.
- Barna skal oppleve mestring samtidig som de har noe å strekke seg mot.

Personalet skal:

- Legge til rette for helhetlige læringsprosesser
- Utvide barnas erfaringer, og sørge for progresjon og utvikling
- Være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement

Tegn på om vi lykkes:

- Nysgjerrige og undrende barn som søker etter mer kunnskap
- Barna viser kreativitet og initiativ
- De eldste barna lærer de som er yngre
- Barna tar nye erfaringer med inn i leken og videreutvikler leken

Barnehagen benytter følgende pedagogiske opplegg som er utarbeidet i Os kommune i forhold til barns læring:

- Språkglede** - Et opplegg for å jobbe aktivt med språkstimulering i barnehagen.
- Lese- skriveglede** - Et opplegg fra 5 åringene i barnehagen og videre oppover i skolen. Det skal sikre at barna utvikler talespråket som uttrykksmiddel og redskap for tanke og følelser, leke med språket, og skape et språklig grunnlag for sosialt samspill og tilhørighet.
- Regn med Os(s)** - Et opplegg for matematikk i barnehagene og skolene, målet er at alle barn i Os får oppleve gleden ved å ha matematikkferdigheter.

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskap og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet, og være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barns selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

(Rammeplan for barnehager, 3 Formål, s.21-22).

“De utrolige årene” og Dinosaurskolen

Vi bruker programmet “De utrolige årene” (Duå) for å fremme sosial og emosjonell kompetanse hos barn. Programmet handler om hvordan personalet skal ta utgangspunkt i det som er positivt for å forsterke ønsket atferd hos barna. Os kommune har startet med nettverk for DUÅ-arbeidet, her deltar vi med daglig leder og to pedagoger. Duå har også et program for direkte arbeid med en gruppe barn. Formålet med programmet er å lære barn i alderen 3-8 år positive sosiale ferdigheter, ferdigheter i konflikter og sinnekontroll, emosjonelle ferdigheter og positiv atferd i barnehagen. Programmet heter Dinosaurskolen (Dino), og vi har valgt å bruke dette programmet på de nest eldste barna i barnehagen.

Mål:

- Barna skal få oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Personalet skal:

- Støtte barnas initiativ til samspill med andre
- Lære dem om følelser, sinnemestring og problemløsning
- Lære dem lekekodene, turtaking
- Være gode rollemodeller for barna.

Tegn på om vi lykkes:

- Gode vennskapsbånd blir knyttet mellom barn og personalet, og barna imellom
- Barna trøster, hjelper andre og finner gode løsninger
- Barna viser omsorg for de rundt seg
- Barna viser glede over å se vennene sine igjen
- Barna kan glede seg på andres vegne

Mobbing

Vi har nulltoleranse for mobbing, og vi jobber forebyggende gjennom programmene Duå og Dino. Det er de voksne sitt ansvar at alle barn blir sett og inkludert i fellesskapet i barnehagen. Dersom noen faller utenfor er det de voksne sitt ansvar å gå inn og styre leken og samspillet mellom barna.

I året som har gått har vi vært en sammenligningsbarnehage i forhold til barnehager som deltar i Regionalt kunnskapssenter for barn og unge (RKBU Vest) sin utprøving av tiltaket «Sammen mot mobbing». Dette barnehageåret vil vi delta i tiltaket og være en av barnehagene som prøver ut om dette kan redusere mobbing i barnehager. Tiltaket er utviklet av professor Françoise D. Alsaker, Universitetet i Bern, Sveits, og har som formål å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehagen. I Sveits har tiltaket fungert godt og

førte til en klar reduksjon i tallet på barnehagebarn som ble mobbet. Nå prøver RKBU Vest ut om dette tiltaket virker i Norge også.

Opplæring av personalet består av seks moduler á 2,5 timer, (på kveldstid).

Viktige tema i opplæringen er:

- Holdninger og verdier hos de voksne i barnehagen.
- Hvordan oppdage mobbing?
- Hvordan snakke om mobbing med kollegaer, barn og foreldre?
- Involvering av alle barna i utarbeidelsen av felles regler mot mobbing og annen aggressiv atferd.
- Å være konsekvent i oppfølgingen av avtalte regler

Mål:

- Ingen barn skal utsettes for mobbing i barnehagen

Personalet skal:

- Være tett på barna i leken for å kunne korrigere uønsket atferd på en god måte
- Støtte og veilede barna i samspillet med andre barn
- Være gode rollemodeller i både språk og handling

Tegn på om vi lykkes:

- Alle barn har lekekamerater
- Alle barn deltar i lek
- Alle barn blir sett og hørt

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barns utvikling. Barnehagen skal anerkjenne og vedsette barnas ulike språk og kommunikasjonsuttrykk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

(Rammeplan for barnehager, 3 Formål, s.23)

Mål:

- Barna skal utvikle talespråket som uttrykksmiddel for tanke og følelser.

Tiltak:

- Anerkjenne og respondere på barnas verbale og non-verbale uttrykk, og støtte deres språkutvikling
- Bruke tegn som støtte til det verbale språket
- Bruke beskrivende kommentarer for å sette ord på barnas handlinger og det de formidler
- Legge til rette for et godt språkmiljø i barnehagen
- Samtale om bilder, lese bøker på flere måter, bruke konkrete
- Undre seg i lag med barna
- Være gode språklige forbilder og være lydhør i kommunikasjonen med barna

Tegn på om vi lykkes:

- Barna er trygge på å bruke språket
- Barna snakker fint til hverandre
- Barna bruker bøker
- Barna forteller

Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

Barnas synspunkt skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

(Rammeplan for barnehager, 4 Barns medvirkning, s.27)

Mål:

- Barna skal erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Personalet skal:

- La barna få være med å påvirke barnehagehverdagen.
- Ta barna på alvor og skal lytte til det de formidler
- Ha barnesamtaler med alle barn over 3 år.

Tegn på om vi lykkes.

- Barna tør å spørre oss om å få lov til å gjøre ting
- At personalet fanger opp hva barna er opptatt av til enhver tid
- At personalet spinner videre på barnas idéer
- At barna opplever at det de formidler har en betydning og blir tatt hensyn til i det videre arbeidet

Fagområdene

Rammeplanen inneholder 7 fagområder som vi skal jobbe med i barnehagen. Alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold, de skal sees i sammenheng og bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse.

Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskap og ferdigheter innenfor alle fagområdene gjennom undring, utforskning og skapende aktivitet. Det må være progresjon i arbeidet, tilpasses barnas alder og modning.

Fagområdene er i stor grad de samme som barna senere møter som fag i skolen.

(Rammeplan for barnehager, 9 Barnehagens fagområder s. 47)

- 1) Kommunikasjon, språk og tekst.
- 2) Kropp bevegelse, mat og helse.
- 3) Kunst, kultur og kreativitet.
- 4) Natur, miljø og teknikk.
- 5) Tall, rom og form.
- 6) Etikk, religion og filosofi.
- 7) Nærmiljø og samfunn.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning, og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene. Samarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling.

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene.

Foreldresamarbeidet skal både skje på individuelt nivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg.

(Rammeplan for barnehager, 5 Samarbeid mellom hjem og barnehage s.29)

Mål:

- Et nært og godt samarbeid preget av gjensidig respekt, toleranse og åpenhet.

Personalet skal:

- Gi foreldre/foresatte tilbakemeldinger, fortelle hvordan barna har det i barnehagen.
- Være imøtekommende, lytte til det foreldre/foresatte forteller oss.
- Invitere til foreldresamtaler og foreldremøter
- Kalle inn til foreldrerådsmøter
- Gjennomføre brukerundersøkelser

Tegn på om vi lykkes:

- God dialog mellom foreldre/foresatte og ansatte
- Lav terskel for å ta opp saker

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet får en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

(Rammeplan for barnehager, 6 Overganger, s. 33)

Mål:

- Trygg tilvenning for barn og foreldre/foresatte
- Trygge, glade barn som trives i barnehagen.

Personalet skal:

- Bruke primærkontakten i møte med nye barn og foreldre/foresatte
- Være imøtekommende og tilstede for nye barn og foreldre/foresatte
- Lytte til hva foreldre/foresatte forteller
- Etablere gode samarbeidsrutiner med hjemmet

Tegn på om vi lykkes:

- At foreldrene tar kontakt med oss
- At barna får en trygg tilknytning til personalet og viser tillitt til oss
- At terskelen for kontakt er lav

Overgang innad i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og personalet når de bytter barnegruppe.

(Rammeplan for barnehager, 6 Overganger, s. 33).

Mål:

- Sikre kontinuitet og trygghet for barna ved overgang fra en base til en annen base.
- Trygge, glade barn som trives i barnehagen.

Personalet skal:

- Forberede barn og foreldre på overgangen
- La barna komme på «besøk» og f.eks. spise lunsj på basen barnet skal begynne på i forkant
- Ny primærkontakt på basen følger opp barn og foreldre/foresatte
- Dele barna i mindre grupper
- Gi barna forutsigbarhet

Tegn på om vi lykkes:

- Barna finner seg raskt til rette på ny base
- Nære og gode relasjoner til barna
- Faste rutiner og fast dagsrytme

Overgang mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skole legge til rette for at barnet kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskap og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen.

Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.
(Rammeplan for barnehager, 6 Overganger, s.33-34).

Os Kommune har laget en plan for overgangen fra barnehage til skole. Barnehagen overleverer muntlig informasjon om alle barn til den skolen de skal begynne på.

Innholdet i informasjonen er den samme som vi går gjennom på foreldresamtalene om våren, og foreldrene godkjenner all informasjon før vi gir den videre til skolen.

Mål:

- Sikre kontinuitet og trygghet for barna ved overgang fra barnehage til skole

Personalet skal:

- Ha felles turer og temadager for 1. og 2. trinn på Hegglandsdalen skule og gul gruppe (5-årsklubben) i barnehagen
- Elever på 7.trinn «jobber» i barnehagen noen timer hver fredag.
- Besøke SFO på Hegglandsdalen skule våren før skolestart, og eventuelt andre skoler
- Ha overgangssamtale med skolen barnet skal begynne på, for alle som skal begynne på skolen

Tegn på om vi lykkes:

- At planlagte fellesaktiviteter blir gjennomført
- At begrep knyttet til skole er kjent for barna, f.eks. gymsal, klasserom, pult, SFO m.m.
- At overgangsplanen i Os kommune blir fulgt opp

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Planlegging

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes.

Planlegging skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen.

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

(Rammeplan for barnehager, 7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet, s. 37)

Mål:

- Planene skal være et hjelpemiddel for å skape struktur og trygge rammer for både barna og personalet
- Barna skal få være med å forme dagen.

Personalet skal:

- Planlegge basert på kunnskap om hvordan barn utvikler seg og lærer, individuelt og i gruppe
- Evaluere planene og bruke erfaringene når nye planer blir laget.

Tegn på om vi lykkes

- At gjennomføring av planene er fleksibel med rom for spontanitet og medvirkning fra barna
- At barna blir hørt når nye planer skal lages

I tillegg til årsplanen får foreldrene en elektronisk ukeplan og meny med mer informasjon om den enkelte uken på e-barnehage.

Personalet har egne planer og et HMS-årshjul med oversikt over HMS arbeidet gjennom barnehageåret.

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalet er involvert i. Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet. På denne måten kan personalet lære av egen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsarbeidet.

(Rammeplan for barnehager, 7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet, s.38-39)

Mål:

- Trivsel og utvikling hos hvert enkelt barn
- Trivsel og utvikling i barnegruppen

Personalet skal:

- Observere og ha refleksjoner i personalgruppen
- Tilpasse og justere opplegg etter barnas behov

Tegn på om vi lykkes:

- At vi har fokus på mestring og positive opplevelser for barna
- At personalet opptrer hjelpende og støttende

Dokumentasjon

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Vurdering om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling skal dokumenteres når det er nødvendig for å gi barnegruppen og enkeltbarn et tilrettelagt tilbud.

Personopplysninger skal behandles i samsvar med personopplysningsloven.

(Rammeplan for barnehager, 7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet, s.39)

Mål:

- Synliggjøre personalets arbeid, og barnas utvikling og opplevelser i barnehagen

Personalet skal:

- Gjennomføre observasjon og kartlegging
- Lage perm til hvert barn, sette inn bilder fra livet i barnehagen, tegninger o.l.
- Bruke e-barnehage, elektronisk informasjon og bilder fra barnehagelivet til foreldre/foresatte
- Ha ukeplaner som bygger på årsplanen tilgjengelig i e-barnehage
- Ha fokus på HMS og sikkerhet

Tegn på om vi lykkes:

- At barna får bilder og tegninger i permen sin jevnlig
- At e-barnehage er oppdatert
- At ukeplanen blir gjennomført
- At HMS-årshjulet blir fulgt opp

Tilrettelegging av det allmenpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Barnehagen skal tilpasse det allmenpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder.

Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud.

(Rammeplan for barnehager, 7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet s.40)

Barnehagen samarbeider med ulike instanser som PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste), fysioterapeut, helsestasjon m.m. i forhold til barn som trenger ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Dette arbeidet skjer alltid i nært samarbeid med foreldre/foresatte til barna det gjelder.

Mål:

- Alle barn skal få oppleve utvikling og mestring ut fra egne forutsetninger.

Personalet skal:

- Tilrettelegge ut fra hvert enkelt barns behov
- Bruke smågrupper

Tegn på om vi lykkes:

- At barna trives
- At barna viser glede over å delta i smågrupper

Satsningsområde 2019/2020

Vi har valgt å videreføre satsningsområde Årstidene, i tillegg vil vi ha Osbygdo som satsningsområde dette barnehageåret.

Osbygdo

Vi ønsker å gjøre barna kjent med ulike steder og noe av kulturen og tradisjonene som finnes i Osbygdo. I den anledning har vi valgt å konsentrere oss om Osroso, Oselvaren og musikk/sanger/fortellinger av Henrik Lyssand, (musikker fra Os).

Osbygdo byr på mange muligheter med fjord, fjell og vann, og vi ønsker å gi barna gode opplevelser i naturen og i nærmiljøet. Ved å lære barna gleden ved å bruke naturen kan vi også lære dem å ta vare på naturen. For de yngste barna vil vi konsentrere oss om nærmiljøet, å bli kjent i Hegglandsdalen, for de større barna vil vi utvide område og ta litt flere utflukter.

Mål:

- Gjøre barna kjent med noe av det vi har av tradisjon, mangfold, kultur og historie i Osbygdo.

Personalet skal:

- Gi barna ny kunnskap tilpasset barnas alder og modning
- Vise interesse, være nysgjerrig og undrende oss sammen med barna
- Bruke ressurser som finnes i nærmiljøet

Tegn på om vi lykkes:

- At barna viser interesse og prater om det vi formidler
- At vi ser elementer fra temaet igjen i barnas lek.

Årstidene

Vi vil knytte aktiviteter og innholdet i barnehagedagen opp mot de ulike årstidene og endringene som skjer i naturen. I årshjulet som ligger ved vil dere få litt mer informasjon om hva vi ønsker å ha fokus på i de ulike aldersgruppene. Alle fagområdene i rammeplanen vil komme inn i dette arbeidet i løpet av året.

Mål:

- Gi barna kjennskap til forandringene som skjer i naturen gjennom året.
- Lære barna å ta vare på og vise respekt for naturen.
- Få kunnskap om mat vi kan høste i naturen.
- Gi barna kjennskap til insekter, fisk og dyr.

Personalet skal:

- Bruke naturen som arena for lek, læring og undring.
- Synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen med barna om sammenhenger i naturen.
- Utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna.

Tegn på om vi lykkes:

- At barna trives ute i naturen.
- At barna undrer seg.

Bursdagsfeiringer

I barnehagen får bursdagsbarnet bursdagskappe på seg, vi lager krone og feirer barnet i samlingsstunden.

Til lunsj får han/hun sitte på kafébord sammen med 2 andre barn som han/hun velger ut. Feiringen skjer på den basen barnet går.

Når det gjelder barnebesøk ble foreldrene enige om følgende på foreldremøte i september 2018:

Når barna har blitt så store at dere ønsker å lage til barnebesøk for dem og dele ut innbydelser i barnehagen, så bør alle på barnets gruppe (gruppene er inndelt etter alder), eller alle med samme kjønn på barnets gruppe bli invitert. Gi innbydelsene til personalet så vil vi dele dem ut til barna på gruppen. Om dere ønsker å bare ha et lite besøk så er det helt greit, men da inviterer dere selv uten å levere invitasjonene ut i barnehagen.

Det er viktig at ikke noen barn opplever å bli ekskludert fra fellesskapet. Barna snakker mye om bursdagsfeiringen og det er sårt for de barna som eventuelt blir satt utenfor.

Presang til barnebursdag bør ikke koste mer enn 50 – 100 kroner, gir dere penger så holder det med kr. 50,-.

Det er mulig å låne barnehagen og ha bursdagsfeiringen her hos oss. Dette koster ikke noe, men dere må rydde og vaske etter dere. Ta kontakt med personalet dersom dere ønsker å låne barnehagen.

Mattilbudet i barnehagen

Vi er opptatt av å servere sunn og næringsrik mat til barna i barnehagen og følger Helsedirektoratet sine anbefalinger i forhold til måltider i barnehagen. Det vil blant annet si at vi serverer grove kornprodukter og begrenser sukkerholdig mat. Vi serverer melk og vann som drikke til måltidene, og vann som tørstedrikk. Juice og saft blir bare servert ved helt spesielle anledninger, det samme gjelder mat med mye sukker i. Vi lager varm lunsj to dager i uken, og barna får være med å lage maten, i tillegg lager vi gjerne varm mat ute når vi er på tur.

Hegglandsdalen barnehage er en **5 om dagen barnehage**, det vil si at vi serverer frukt og/eller grønt til alle måltider i barnehagen. Vi er også en **Fiskesprell barnehage** og serverer fisk til lunsj ca. 1 gang i uken og tilbyr fiskepålegg til alle smøremåltider.

Barn og sol

Hegglandsdalen barnehage er en **Solvenn barnehage**, dette innebærer blant annet:

- Vi tar pauser fra sola og sørger for at aktiviteter og lek kan skje i skyggen.
- Vi passer på at barna har på lette klær og noe på hodet.
- Vi smører barna med solkrem med minst faktor 15 før de går ut etter lunsj, (dere foreldre smører barnet om morgenen før det kommer i barnehagen).

Planleggingsdager barnehageåret 2019/2020

Onsdag 14.august

Fredag 8.november

Onsdag 29. og torsdag 30.april

Fredag 22.mai

Årshjul

På de neste sidene finner dere et årshjul der det står litt mer om hvilke aktiviteter som er planlagt på de ulike aldersgruppene i forhold til **satsningsområde Osbygdo/Årstidene, 5 årsklubben** og **Dinosaurskolen**. Under punktet **Felles** har vi satt opp felles aktiviteter, arrangement, planleggingsdager og merkedager som vi markerer gjennom året.

Årshjul 2019/2020

Aldersinndelte grupper:

Sprett:	Barn født i 2017/2018
Rød gruppe:	Barn født i 2017
Grønn gruppe:	Barn født i 2016
Blå gruppe:	Barn født i 2015
Gul gruppe:	Barn født i 2014

August

Felles:

- Oppstart av nytt barnehageår
- Tilvenning nye barn
- Bli kjent, skape trygghet og tilhørighet til gruppen
- Planleggingsdag onsdag 14.august

5 årsklubben (gul gruppe):

- Familien min
- Rytme
- Grovmotoriske aktiviteter og romforståelse

September / Oktober / November

Satsningsområde: Osbygdo/ Årstidene - Høst

Sprett:

- Lage huset mitt
- Kart over hvor vi bor
- Lage fuglemat
- Turer /Øvreeide gård
- Oselvar båten
- Trollrompo
- **Sanger/regler:** Os sangen, sang om hus, Hegglandsdalssangen, ro, ro ro din båt.

Rød gruppe:

- Familie/hus/hjem
- Se etter høsttegn ute. Plukke bær
- Trollrumpa
- Samle naturmateriell og lage bilde/figur/troll
- Male høstbilde
- Tur i nærmiljøet
- Gårdsbesøk
- **Sanger:** Epler og pærer, Når bladene de faller ned, Ormen den lange, Vi er en familie på 5
- **Regler:** Ut i bekken, hente vann

Grønn gruppe:

- Finne ulike ting fra naturen, blader, steiner osv. til formingsaktiviteter.
- Plukke blåbær og andre bær fra ute i naturen. (Hva er mat og hva er ikke mat?)
- Familie/hus og hjem
- Trollrumpa
- Turer i nærmiljøet
- Osroso- ulike aktiviteter i forhold til dette
- Ut på tur og hoppe i dammer
- **Fokussanger:** Eple og pære. Ormen den lange, Vi er en familie på 5, regnsang

Blå og gul gruppe:

- Finne ulike ting fra naturen, blader, steiner. Finne et tre som vi skal følge gjennom alle årstidene, hva skjer med trærne om høsten.
- Presse blader og blomster, se på sopp, fargelegge blad, male i høstfarger og blande farger
- Plukke blåbær, epler, nyper, bjørnebær, rognebær, svartsurbær og andre frukter og bær fra naturen. Lage eplemos, syltetøy, te o.l.
- Vi vil ha litt fokus på kor maten vi et kjem fra. Snakke om naturen og dyra vi "høster" maten vår fra.
- Kanoturer, turer i nærmiljøet
- Osroso - rosemaling
- Snakke om trekkfugler og standfugler.
- **Sanger til høsten:** Epler og pærer, Månedssangene, Når bladene de faller ned, Os songen, Katten som skulle barbere seg, Krokodillesangen, Hegglandsdalssongen.
- **Rim og regler:** Jeg har et lite eple og forskjellige vers av Inger Hagerup

Dinosaurskolen (blå gruppe):

- Gjøre barna kjent med "Gi meg 5-hånden"
- Komplimentsirkelen
- Lære å kjenne igjen og sette ord på følelser
- Empati

5 årsklubben (gul gruppe):

- Rollelek og dramatisering
- Musikalske- og finmotoriske aktiviteter
- Mengde og begrep
- Fjellturer og lengre turer
- Tur til Bergen Sjøfartsmuseum
- Tur til pepperkakebyen i Bergen

Felles:

- Delta i Brannvernuken i september
- Markere FN-dagen 24.oktober
- Planleggingsdag fred. 08.nov.
- Begynne juleforberedelser i siste halvdel av november
- Henrik Lyssand: I eit bitte lite land og Krokodillesongen

Desember / Januar / Februar

Satsningsområde: Osbygdo/ Årstidene – Vinter

Sprett:

- Aking
- Lage snømann
- Male i snøen
- Fryse vann
- Føle på snø/kulde
- Se på snøsmelting
- Osroso
- **Sanger:** Snøgubber, Se opp snør det, Os sangen, Hegglandsdalssangen

Rød gruppe:

- Male vinterbilde
- Male i snø- ta på og smelte snø og fryse vatn
- Lage snø av balsam og potetmel, og leke med den inne
- Osroso - rosemaling
- Turer i nærmiljøet
- **Sanger:** Julesanger, Det snør, det snør, Snøgubber,
- **Regle:** Den første lille Grisen, Museleken

Grønn gruppe:

- Lage snøfigurer med forskjellige farger
- Is eksperiment
- Lage snø av balsam og potetmel
- Vinterbilder
- Osroso- rosemaling
- **Fokussanger:** julesanger, Snøgubber, Det snør, det snør

Blå og gul gruppe:

- Nissemarsj
- Ute/inneaktiviteter med snø og is, fryse-tine, lage snøfigurer, snøbading
- Vinterbilder
- Lage fuglemat og mate fugler
- Osroso – rosemaling, besøk på det historiske tunet på Lyngheim.
- Oselvaren
- Snakke om dyr og insekt som går i hi for vinteren
- Skidag og skøytedag visst det er mulig.
- **Sanger:** Snøgubber, Se opp snør det, Det snør det snør, Reven og rotta og grisen, Os songen, Katten som skulle barbere seg, Krokodillesangen, Hegglandsdalssongen.
- **Rim og regler:** Den første lille grisen
- Bruke nærmiljøet aktivt.

Dinosaurskolen (blå gruppe):

- Fokus på å dele og vente på tur
- Finne løsninger
- Tur til Os for å se på Pepperkakeutstillingen

5 årsklubben (gul gruppe):

- Auditiv trening (lyttetrening)
- Form og farge
- Skidag (dersom det er snø)

Felles:

- Juleaktiviteter
- Førjulsgudstjeneste i Os Kyrkje
- Feire Lucia 13.des.
- Nissefest
- Markere Samefolkets Nasjonaldag 6.feb.
- Temakarneval
- Henrik Lyssand: Ei kattastrofe og Grashoppa
- Få besøk av en lokal musiker
- Feire barnehagens 35 årsdag

Mars / April / Mai

Satsningsområde: Osbygdo/ Årstedene – Vår

Sprett:

- Se på og plukke Hegg
- Lære om dyr i nærmiljøet (Hjort, ørn, rev og fisker)
- Se på småkryp/insekter/fugler
- Turer i nærmiljøet/bunadsbutikken
- Sanger: Blomster små, Alle fugler (1.vers), Bæ bæ lille lam
- Plante
- **Sang:** Os sangen, Hegglandsdalssangen, Mikkell rev, sang om ulike dyr vi har i nærmiljøet.

Rød gruppe:

- Se etter vårtegn ute og på tur
- Plante og så frø
- Besøke bunadsbutikken
- Male vårbilde, klipp og lim
- Male stort fellesbilde
- Turer i nærmiljøet og se på dyrene
- **Sanger:** Bukkene bruse, Bæ bæ lille lam, Blomster små, Små rumpetroll
- **Regler:** Jeg har et lite eple

Grønn gruppe:

- Ut i naturen og finne vårtegn, høre på fuglene, se på insekter og undre oss sammen med barna.
- Fuglekikking
- Lage vårbilder
- Bruke/ lage bilde med naturmateriell
- Turer i nærmiljøet
- Oselveren
- **Fokussanger:** Blomster små, Små rumpetroll, jeg gikk en tur på stien

Blå og gul gruppe:

- Kanoturer
- Henge opp fuglekasse/fuglebrett
- Se på rumpetroll og egg
- Lage seljefløyte og tappe bjørkesaft, smake på skudd og spirer
- Ut i naturen og finne vårtegn, høre på forskjellig fuglesang, se på innsekter
- Plante forskjellige frø (Karse, eple, paprika, sukkererter o.l.)
- Turer i nærmiljøet
- Fortsette å følge treet vårt.
- Lamming, sjå på at sauene blir klipt.
- Lage smør.
- Oselvaren
- **Rim og regler:** Det var ei gammel kone
- **Sanger:** Det er vårdag i skogen, Blomster små, Jeg gikk en tur på stien, Hvor hen du går i li og fjell, Små rumpetroll, M-Æ sa en liten grønn frosk, Stæreflokken kommer tilbake, Når klokka i skogen slår 12.

Dinosaurskolen (blå gruppe):

- Lære å sette navn på og kjenne igjen følelser som sinne og frustrasjon ved hjelp av "Lille Skilpadde hemmelighet"
- Vennskap og samarbeid

5 årsklubben (gul gruppe):

- Begrepslæring
- Dager / måneder / tid
- Tall og mengde
- Tur til VilVite
- Besøke oselvarverkstaden
- Fjellturer og lengre turer

Felles:

- Markere barnehagedagen i mars
- Markere Verdensdagen for Downs syndrom 21.mars
- Påskeaktiviteter
- Påskefrokost m/foreldre fredag 3.april
- Planleggingsdager onsdag 29. og torsdag 30.april
- Vårfest
- Norges nasjonaldag 17.mai
- Planleggingsdag fredag 22.mai.
- Henrik Lyssand: Tre Tøysevers.

Juni / Juli

Satsningsområde: Osbygdo/ Årstedene - Sommer

Sprett:

- Vannleker
- Se på dyr på beite
- Turer/ til bekken og se etter fisk
- **Sanger:** Sol-sol, blomster små

Rød gruppe:

- Plukker blomster
- Lage solbilde
- Vannleik / vanneksperiment
- Turer i nærmiljøet
- **Sanger:** Blomster små, Små regndråper, M-Æ sa en liten grønn frosk
- **Regle:** Ut i bekken, hente vann

Grønn gruppe:

- Kanoturer
- Ta vare på miljøet. Fokus på å ta vare på naturen, vi skal alltid rydde opp etter oss ute.
- Strandtur
- Vanneksperiment / vannleik
- Lage sommerbilde
- **Fokussanger:** Blomster små, små regndråper, M-Æ sa en liten frosk

Blå og gul gruppe:

- Vanntilvenning, respektere vannet, vasse, bade
- Kano og fisketurer
- Turer i nærmiljøet
- Ta vare på miljøet, plukke plast. Fokus på å ta vare på naturen, vi skal alltid rydde opp etter oss ute osv.
- Høre på gjøken og andre fugler
- Fortsette å følge treet vårt
- **Sanger:** Idas sommervise, og videreføring av vårsanger
- **Rim og regler:** Sommerregler

Dinosaurskolen (blå gruppe):

- Vennskap og samarbeid
- Sosiale leker
- Avslutningsfest med foreldre
- Tur til Lyngheim

5 årsklubben (gul gruppe):

- Fjellturer og lengre turer
- Lage meterstokk
- Hyttetur
- Avslutningsfest med foreldre

Felles:

- Få besøk av biblioteket/brannvesenet
- God sommer!